

TRENČIANSKY SAMOSPRÁVNY KRAJ

Útvar hlavného kontrolóra
K dolnej stanici 7282/20A, 911 01 Trenčín

STANOVISKO

hlavného kontrolóra Trenčianskeho samosprávneho kraja

k návrhu Záverečného účtu

Trenčianskeho samosprávneho kraja za rok 2013

I. Právna povinnosť

Na základe zákona č. 583/2004 Z. z. § 16 ods. 1 o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy je povinnosťou VÚC po skončení kalendárneho roka súhrnne spracovať údaje o rozpočtovom hospodárení do návrhu Záverečného účtu vyššieho územného celku.

Účelom Záverečného účtu je vyhodnotenie finančného stavu medzi rozpočtovanými a skutočne dosiahnutými príjmami a výdavkami a vyhodnotenie finančno - majetkovej situácie, ako aj stavu pohľadávok a záväzkov.

Na základe zákona 302/2001 Z. z. a jeho noviel v znení zákona 369/2004 Z. z. § 19e ods.1 pís. c je povinnosťou hlavného kontrolóra vypracovať a predložiť Zastupiteľstvu TSK odborné stanovisko k návrhu Záverečného účtu Trenčianskeho samosprávneho kraja za rok 2013 (ďalej len návrh Záverečného účtu TSK).

II. Podklady

Východiskové materiály pre spracovanie odborného stanoviska boli nasledovné:

- návrh Záverečného účtu za rok 2013
- Rozpočet Trenčianskeho samosprávneho kraja za 2012
- účtovné výkazy TSK k 31.12.2013
- záverečný protokol inventarizácií k 31.12.2013
- správa nezávislého audítora k ročnej účtovnej závierke za rok 2013

Tak ako každý rok, pred vypracovaním odborného stanoviska k návrhu Záverečného účtu TSK za rok 2013 bola na Úrade TSK vykonaná následná finančná kontrola tematicky zameraná na dodržanie pravidiel používania návratných zdrojov financovania, správnosť financovania bežných a kapitálových výdavkov a dodržanie účelovo určených finančných prostriedkov.

Po skončení tejto kontroly, keďže neboli zistené žiadne nedostatky bola kontrola uzatvorená záznamom.

III. Rozpočet TSK a jeho úpravy

Základný rozpočet Trenčianskeho samosprávneho kraja (ďalej len TSK) pre rok 2013 nebol schválený Zastupiteľstvom TSK ani na viacerých zasadnutiach počas roka 2013. Z tohto dôvodu bol Trenčiansky samosprávny kraj počas celého roka 2013 v rozpočtovom provizóriu a jeho činnosť sa riadila v zmysle par. 11, zák. č. 583/2004 Z.z.

V zmysle odseku 1 citovaného paragrafu 11 nesmie hospodárenie samosprávneho kraja v oblasti výdavkov prekročiť 1/12 celkových výdavkov rozpočtu vyššieho územného celku predchádzajúceho rozpočtového roku, t.j. roku 2012. Keďže rozpočet samosprávneho kraja v roku 2013 nebol schválený vôbec, nebol tým dodržaný ani ods. 2 par. 11 zák. 583/2004 Z.z.

Na základe hore uvedeného bol teda pre hospodárenie samosprávneho kraja v oblasti výdavkov záväzný rozpočet z roka 2012 schválený Z TSK dňa 14.12.2011, uznesením č.332/2011. V priebehu roka 2012 neprišlo k žiadnej úprave schváleného rozpočtu v súlade s platnou legislatívou zo strany Z TSK, ale konečná podoba rozpočtu roku 2012 bola až po rozpočtových opatreniach vykonaných predsedom TSK a to nasledovná:

Príjmy celkom	151 646 151 €
z toho :	
bežné príjmy	118 009 069 €
kapitálové príjmy	33 637 082 €
Výdavky celkom	160 376 263 €
z toho :	
bežné výdavky	114 605 030 €
kapitálové výdavky	45 771 233 €
Finančné operácie	
Príjmy	12 387 138 €
Výdaje	3 657 028 €

Vo vzťahu k takémuto záväznému rozpočtu limitoval Trenčiansky samosprávny kraj výšku výdavkov v jednotlivých mesiacoch roka 2013 počas rozpočtového provizória. Čerpanie výdavkov realizovaných v priebehu roka 2013 je prehľadne uvedené v tabuľke Záverečného účtu, ktorá zobrazuje porovnanie 1/12 záväzného rozpočtu a výšku čerpania výdavkov podľa jednotlivých mesiacov.

Záväzný rozpočet stanovil čiastku na čerpanie výdavkov v sume 164 033 289 € použitá bola čiastka v sume 125 676 549 €, čo predstavuje úsporu v sume 38 356 740 €.

IV. Plnenie rozpočtu TSK

1. Bežný rozpočet príjmov a výdavkov

Vzhľadom k tomu, že návrh Záverečného účtu za rok 2013 uvádza porovnanie dosiahnutej skutočnosti na záväzný rozpočet roka 2012, budem vo svojom stanovisku pre ucelený prehľad uvádzať porovnanie dosiahnutej skutočnosti 2013 na dosiahnutú skutočnosť roku 2012.

Skutočné plnenie rozpočtu bežných príjmov predstavuje k 31.12.2013 čiastku 113 614 776,98 €, čo je viac oproti skutočnosti roka 2012 o 1 143 597,49 € a v percentuálnom vyjadrení to predstavuje koeficient 101,00 %. Rozhodujúcou čiastkou, tak ako aj minulý rok sa na uvedenom plnení príjmov podieľali daňové príjmy, ktoré stále predstavujú najvýraznejšiu časť príjmových položiek rozpočtu a tieto príjmy sa splnili oproti roku 2012 na 102,33 % a predstavujú sumu 58 453 399,79 €. Tento percentuálny nárast predstavuje sumu 1 331 449,20 €, čo je zvýšenie u dani z príjmov o 896 518,68 € a pri dani z motorových vozidiel o sumu 434 930,52 €. Ostatné príjmové položky, ako sú nedaňové príjmy mali taktiež progresívne plnenie, keď oproti skutočnosti 2012 bolo ich plnenie na 104,29 % a rozdiel predstavuje sumu 336 453,37 €. Granty a transfery majú malý výpadok, keď ich plnenie k 31.12.2013 je suma 46 994 879,56 € a skutočnosť 2012 je suma 47 519 184,64 €, čo predstavuje sumu 524 305,08 € ako rozdiel plnenia.

Skutočné plnenie bežných výdavkov TSK k 31.12. 2013 v súlade s funkčnou a ekonomickou klasifikáciou predstavuje čiastku 110 596 904,02 €, čo je oproti skutočnosti 2012 viac o sumu 3 718 543,15 € a v percentuálnom vyjadrení to predstavuje koeficient 103,47 %.

Skutočné čerpanie bežných výdavkov Úradu TSK za rok 2013 predstavovalo čiastku 9 056 106,19 € a skutočné čerpanie za rok 2012 bolo 9 850 104,77 €, čiže v porovnaní čerpanie výdavkov na 91,93 %. Najväčšie šetrenie tejto položky je tentoraz v podpoložke bežných transferov a v podpoložke splácanie úrokov, čo spolu v podstate predstavuje medziročný rozdiel bežných výdavkov Úradu TSK. Hlavný podiel na celkovom prekročení bežných výdavkov sa ukázal v oblasti dopravy v sume 2 558 749,17 € a tiež v oblasti vzdelávania, kde vyššie čerpanie výdavkov oproti roku 2012 je v sume 1 379 729,18 €. V oblasti dopravy sa uvedený rozdiel vyššieho čerpania týkal hlavne cestnej dopravy, t.j. príspevok SAD Trenčín a SAD Prievidza.

K 31.12.2013 vykazoval Úrad TSK 183 zamestnancov a čerpanie mzdových prostriedkov vo výške 2 197 275,97 €. Uvedené čerpanie predstavuje medziročne nárast o 87 803,29 €. Vzhľadom ku pomerne nižšej priemernej mzde z predchádzajúcich rokov nie je tento nárast až taký významný. Súčasťou výdavkov Úradu TSK bola aj položka – transfery jednotlivcom a neziskovým právnickým osobám, ktorá bola vyčerpaná vo výške 349 624,05 €, čo predstavuje nižšie čerpanie tejto položky oproti roku 2012 o sumu 9 070,34 €.

Znížený stav výdavkov oproti roku 2012 je v položke úrokov a ostatných platieb súvisiacich s úverom, keď v sledovanom roku 2013 predstavovali úroky z vyčerpaných návratných zdrojov (úverov) sumu 1 080 183,76 € a v roku 2012 sumu 1 383 226,87 €, čo predstavuje medziročné zníženie o 1 383 226,87 €. Uvedená situácia bola spôsobená zmenou bankových subjektov a z toho dôvodu aj novým harmonogramom splátok v stanovenom čase a objeme.

2. Kapitálový rozpočet príjmov a výdavkov

Skutočné plnenie kapitálových príjmov za rok 2013 predstavuje čiastku 6 271 749,44 € čo oproti skutočnosti roka 2012, keď kapitálové príjmy predstavovali sumu 13 685 351,54 € znamená dosť značný výpad vyjadrený koeficientom 45,82 %. Rozpočet kapitálových príjmov predstavuje jednak príjmy z predaja kapitálových aktív a z predaja pozemkov a tiež príjmy prostriedkov zo štátneho rozpočtu a štrukturálnych fondov na financovanie investičných projektov. Každý

hospodársky rok býva z titulu spoločenskej situácie – kúpyschopnosť veľmi zložitý a rok 2013 nebol výnimkou, keď predaj kapitálových aktív vo sume 249 102,43 € bol síce oproti roku 2012 vyšší o 160 560,07 € , ale príjem z predaja pozemkov v sume 73 803,72 € bol o 18 698 14 € nižší a veľmi výrazný pokles nastal v Grantoch a transferoch, keď dosiahnutá skutočnosť roku 2013 bola 5 786 409,82 € a oproti roku 2012 kedy bol príjem tejto položky 13 362 440,03 € predstavovala len 43,30%. Znovu je vidieť , že takýto mimoriadny výpad tejto príjmovej položky bol spôsobený nerealizovaním investičných projektov . Skoro rovnaké sumy boli dosiahnuté aj v položke ďalšie kapitálové príjmy, keď skutočnosť v roku 2013 bola v sume 161 267,47 € a rok 2012 predstavoval sumu 141 867,29 €.

Tento každoročne sa opakujúci jav vo vývoji kapitálových príjmov avizuje potrebu realizovať hlbšiu analýzu tejto situácie.

Čerpanie kapitálových výdavkov za rok 2013 bolo naplnené na sumu 9 317 039,58 €, čo v porovnaní s rokom 2012 , kedy boli tieto výdavky v sume 23 088 753,79 € predstavuje len 40,33 % , čiže výpadok viac než polovicu čerpania minulého roku.

Práve pri čerpaní kapitálových výdavkov sa v plnom rozsahu prejavila negatívita rozpočtového provizória, keď zákon umožňuje čerpať tieto výdavky značne obmedzene, t.j. len rozpracované akcie, resp. také, ktoré boli obsiahnuté v rozpočte roku 2012. Toto je zrejme najhlavnejší dôvod takého nízkeho čerpania kapitálových výdavkov, ako aj spomínaná nedostatočná realizácia projektov zo štrukturálnych fondov a tiež môže mať na túto situáciu vplyv aj nie celkom vhodná organizácia čerpania kapitálových výdavkov mimo štrukturálnych fondov.

Rozdiel v príjmoch a výdavkoch kapitálovej oblasti bol riešený prebytkom bežných príjmov a bežných výdavkov v sume 3 017 872,96 €, a prebytkom finančných operácií v sume 874 705,57 € a to dočerpaním zdrojov z predchádzajúceho obdobia a tiež dlhodobého bankového úveru.

Na základe vývoja skutočností predchádzajúcich rokov, keď čerpanie kapitálových výdavkov stále osciluje okolo 50% je stále aktuálna potreba tvorby určitých záväzných noriem, ktoré by kvalitnejšie zhodnocovali predovšetkým prípravu a potom aj samotné čerpanie a využitie zdrojov v oblasti nakladania s kapitálovými výdavkami .

V. Majetok TSK

Trenčiansky samosprávny kraj - úrad podľa výkazu Súvaha Úč ROPO SFOV 1-01 spravoval k 31.12.2013 majetok v brutto vyjadrení v sume 191 422 196,23 € a v netto vyjadrení v sume 182 343 214,36 € V porovnaní so skutočnosťou roka 2012 je v netto vyjadrení pokles majetku v sume o 2 238 726,58 €. Podľa bilancie aktív a pasív majetok TSK t.j. Úrad, RO a PO spolu predstavuje sumu 365 092 333,29 €, Čo medziročne predstavuje nárast o sumu 12 818 112,03 €. Vzhľadom k tomu, že v ekonomickej kategórii majetok spolu sa nachádza aj prebytočný majetok, bolo by vhodné vyhotoviť pasportizáciu takéhoto majetku za účelom jeho efektívnejšieho zhodnocovania.

Za rok 2013 vykonal Úrad TSK na základe príkazu predsedu TSK č.7/2013 zo dňa 5.9.2013 s jeho dodatkami č.1 zo dňa 24.10.2013 a č.2 zo dňa 25.11.2013 riadnu inventarizáciu majetku a záväzkov prostredníctvom dielčich inventarizačných komisií a ústrednej inventarizačnej komisie. Ústredná inventarizačná komisia vo svojom zápise zo dňa 5.2.2014 konštatovala, že porovnaním skutočného stavu majetku so stavom vedeným v účtovníctve boli zistené inventarizačné rozdiely. Ústredná inventarizačná komisia konštatovala, že bol zistený prebytočný, alebo neupotrebitelný majetok a na základe tejto skutočnosti boli zo strany ústrednej inventarizačnej komisie navrhnuté

potrebné opatrenia na vysporiadanie všetkých rozdielov v evidencii majetku s vyznačením zodpovednosti, ako aj termínu na odstránenie daných nezrovnalostí.

V tejto časti treba ešte znovu zdôrazniť, že ak sa ešte v organizáciách v zriaďovateľskej pôsobnosti TSK nachádzajú také organizácie, ktoré svojím hospodárením vykázali záporné vlastné imanie v dôsledku záporného výsledku hospodárenia, bude treba takýmto venovať zvýšenú pozornosť.

VI. Závazky TSK

Trenčiansky samosprávny kraj - úrad eviduje k 31.12.2013 záväzky v celkovom objeme 2 713 145,53 €. Medziročne prišlo k výraznému poklesu tohto ukazovateľa o 1 467 294,95 € takúto skutočnosť treba hodnotiť kladne.

Uvedená suma samozrejme neobsahuje dlhodobý záväzok – bankový úver. Táto finančná kategória je hodnotená v stati „Prehľad o stave a vývoji dlhu „,

Samotné zdravotníctvo predstavuje záväzok v sume 56 847 575,33 €, čo je bohužiaľ ďalší veľmi vysoký nárast oproti roku 2012 o 28 569 697,60 €, keď v roku 2012 bol dlh resp. záväzok vo výške 28 277 877,73 €. Je veľmi smutné a negatívne, že sa znovu opakuje situácia z predchádzajúceho roka, ba dokonca sa výrazne zhoršuje. Napriek určitej kompenzácii záväzkov s pohľadávkami v sume 6 972 394,28 € sú záväzky našich nemocníc hlavne voči orgánom sociálneho a zdravotného poistenia v sume 19 737 652,06 €. veľmi vysoké a výhľad na akúkoľvek elimináciu tejto situácie nie je v dohľadnom časovom horizonte, skôr naopak za súčasne platného systému financovania zdravotníctva sa budú naše nemocnice ešte výraznejšie zadlžovať, ak vôbec dokážu ekonomicky existovať.

Závazky spolu za celý Trenčiansky samosprávny kraj t. j. aj za všetky rozpočtové a príspevkové organizácie predstavujú čiastku 257 173 149,34 €, čo je ďalší nárast oproti roku 2012, keď tento nárast predstavuje sumu 17 241 651,21 € a to celé v podstate v príspevkových organizáciách TSK. Tento veľmi negatívny trend hospodárenia samosprávneho kraja naznačuje, že využívanie disponibilných finančných zdrojov je málo efektívne.

VII. Pohľadávky TSK

Trenčiansky samosprávny kraj - úrad eviduje k 31.12.2013 pohľadávky v celkovom objeme 80 372,88 € v porovnaní s rokom 2012 je to výrazný pokles o čiastku 513 743,54 €, čo treba vysoko kladne hodnotiť. Tento výrazný pokles pohľadávok evidovaných na Úrade TSK je hlavne v položke nedaňových príjmov o sumu 478 217,01 €. Pohľadávky za celý Trenčiansky samosprávny kraj t.j. vrátane všetkých rozpočtových a príspevkových organizácií predstavuje čiastku 8 626 823,97 €, je tu tiež výrazný pokles oproti roku 2012 v sume 3 961 928,84 €, najväčší podiel na tomto znížení pohľadávok celkom majú príspevkové organizácie TSK, v sume 2 759 993,04 €.

Vzhľadom na charakter zdrojov, ktorými pohľadávky sú, je aj naďalej veľmi dôležité venovať tejto ekonomickej kategórii neustálu pozornosť, zvlášť pri nezmenenom vývoji celého cash flowe, ktorý je charakteristický pre toto obdobie, keď skoro u všetkých platieb sa posúva ich splatnosť. Najväčší podiel pohľadávok TSK je tradične v oblasti zdravotníctva vo výške 6 972 394,28 €, čo sú v podstate dlhodobé pohľadávky a ich vymáhanie hlavne od zdravotných poisťovní je stále komplikované .

Návrh Záverečného účtu neobsahuje rozčlenenie pohľadávok podľa doby splatnosti ani podľa časového horizontu.

VIII. Prehľad o stave a vývoji dlhu TSK.

Celkový úverový stav TSK pozostáva z troch úverových obchodov a k 31.12.2013 predstavuje sumu 56 001 597,33 €. Jedná sa o účelový úver v Československej obchodnej banke a.s. – dva obchodné vzťahy a v Slovenskej sporiteľni a.s. jeden obchodný vzťah.

Čo sa týka samotnej sumy dlhu TSK je táto oproti úverovej angažovanosti nižšia o 3 155 301,79 € nakoľko podľa par.17 ods.8 zák. 583/2004 Z.z. sa do celkovej sumy dlhu VÚC nezapočítavajú záväzky z návratných finančných zdrojov prijatých na zabezpečenie predfinancovania programov EU a suma dlhu potom predstavuje čiastku 52 846 295,34 €.

Splátky istiny predstavovali v roku 2013 sumu 5 696 227,86 €. Splácanie úrokov bolo v sume 1 405 226,87 € . Obidve položky boli financované podľa uzatvorenej zmluvy s bankovými ústavmi. Treba však uviesť, že v rámci splátok istiny je zahrnutá aj splátka v zmysle zmluvy o revolvingovom úvere.

IX. Výsledok hospodárenia TSK

Zo záverečnej rekapitulácie plnenia príjmov a čerpania výdavkov rozpočtu TSK vyplýva výsledok hospodárenia, ktorý predstavuje sumu - 27 417,18 € , táto suma predstavuje súčet výsledku bežného rozpočtu, čo je čiastka 3 017 872,96 € a výsledku kapitálového rozpočtu, čo je čiastka – 3 045 290,14 €.

Schodok rozpočtu TSK je plne vykrytý finančnými operáciami, čiže zostatkami : finančných prostriedkov z minulého roka, peňažných fondov, návratnej finančnej výpomoci a bankových úverov.

V súlade s § 16 zákona č. 583/2004 Z. z. ods. 6 o rozpočtových pravidlách verejnej správy v znení neskorších predpisov sa pre účely tvorby peňažných fondov (RF) podľa § 10 ods. 3 pís. a) a b) vyčísluje prebytok rozpočtu bez pís. c citovaného zákona t.j. bez finančných operácií .

Príjmové a výdavkové finančné operácie sú súčasťou rozpočtu vyššieho územného celku, ale nie sú súčasťou príjmov a výdavkov rozpočtu a teda neovplyvňujú tvorbu hospodárskeho výsledku rozpočtu v zmysle par.10 ods.6 zák.583/2004 Z.z..

Z hore uvedeného potom vyplýva, že po vylúčení finančných operácií vo výške 874 705,57 € a po vylúčení účelovo určených prostriedkov zo štátneho rozpočtu v sume 343 441,48 € a z prostriedkov EU v sume 0 € vznikol v hospodárení TSK zdroj tvorby peňažného fondu v sume 503 846,91 € .Takto vytvorený zdroj finančných prostriedkov, keďže je vytvorený ako zostatok finančných operácií nie je prídelenom do RF. V zmysle zák. 583/2004 Z.z. par.15 ods.1 a par.16 ods.6 sú finančné prostriedky v sume 503 846,91 € zdrojom peňažného fondu Trenčianskeho samosprávneho kraja.

Treba však poznamenať, že Trenčiansky samosprávny kraj už viac rokov po sebe netvorí prídelenie do rezervného fondu jeho stav k 31.12.2013 stále predstavuje sumu 151 291,38 €, čo pri takejto čiastke neplní účel rezervného fondu ako zdroja na financovanie havárií, resp financovania iných kapitálových a bežných výdavkov.

X. Záver

V závere Stanoviska hlavného kontrolóra TSK k návrhu Záverečného účtu TSK konštatujem, že TSK splnil všetky požadované ustanovenia zákona 583/2004 Z. podľa §16 :

- ods. 2, keď finančne vysporiadal svoje hospodárenie voči štátnemu rozpočtu
- ods. 3, keď podrobil svoju účtovnú závierku overeniu nezávislému audítorovi
- ods. 5, keď návrh Záverečného účtu TSK obsahuje všetky náležitosti tohto odseku t.j. písmeno a – g
- ods. 6, keď vylúčil z tvorby čistého hospodárskeho výsledku nevyčerpané účelové finančné prostriedky z roku 2013
- ods. 9 , keď návrh Záverečného účtu pred jeho schválením predložil na verejnú diskusiu uložením na mieste obvyklom (úradná tabuľa, webová stránka TSK)

V súlade s § 19e ods. 1 pís. c. zákona 369/2004 Z. z. ako aj v súlade s § 16 ods. 10 zákona 583/2004 odporúčam Z TSK uzatvoriť prerokovanie predloženého návrhu Záverečného účtu TSK za rok 2013 výrokom

celoročné hospodárenie sa schvaľuje bez výhrad

Trenčín, 29. apríla. 2014

Ing. Richard Horváth
hlavný kontrolór
Trenčianskeho samosprávneho kraja